Eduskunnan talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

Lausuntopyyntönne 4.6.2021

HE 97/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle, jossa ehdotetaan muutettavaksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annettua lakia

Kuten on usein ja useilla tahoilla todettu, COVID-19-pandemian käynnistyminen keväällä 2020 aiheutti vakavan uhan taloudelle ja yhteiskunnalle. Konkurssiaalto, työpaikkojen tuho, työttömyyden kohoaminen ja yritysten välisten arvoketjujen repeily uhkasi. Vaarana oli, että kansantalouden tuotantokapasiteetti heikkenisi niin, että talouden korjautuminen olisi aikaa vievää ja tulisi kalliiksi. Oli myös perusteita tasata pandemian aiheuttaman taloudellisen taakan kohdistumista eri toimialojen, yritysten ja väestöryhmien välillä esimerkiksi kohdennettuja yritystukia käyttäen.

Konkurssit eivät ole lisääntyneet. Tuotannon sekä työpaikkojen menetykset ovat olleet paljon pelättyä pienemmät. Tähänastisille moninaisille tukitoimille kuuluu todennäköisesti merkittävä ansio tästä. Tuolloisessa tilanteessa yritysten taloudellisten toimintaedellytysten tukeminen oli perustellumpaa kuin nyttemmin saatikka jatkossa.

Yritystukien myönteiset vaikutukset ovat vähenemässä ja kielteiset seuraukset lisääntymässä. Talous on elpymissä, mutta julkinen velka on kohonnut. Kuten esityksessä arvioidaan, tässä ehdotetun kustannustuen työllisyysvaikutukset voivat jäädä tuen kustannuksiin nähden vähäisiksi. Konkurssien vähäisyys on tuonut helpotusta tilanteeseen, mutta toisaalta konkurssit ovat osa markkinoiden jatkuvaa uudistumista. Talouden uudistumisen riittävyys on kasvava huoli, kun siirrytään kohti normaalimpaa talous-tilannetta. Yritystuet saattavat hidastaa tai vääristää resurssien uudelleen kohdentumista ja talouden uudistumista tavalla, jolla on kielteinen vaikutus pitkän aikavälin talouskasvuun.

Kustannustukea on tarkoitettu ns. joustamattomien liiketoimintakulujen kattamiseen. Näihin luetaan muun muassa liiketilojen vuokrakulut. Käytännössä tällaiset kuluerät voisivat kyllä joustaa esimerkiksi niin, että vuokranantaja alentaisi liiketilojensa vuokria pandemian ajaksi. Tällä tavalla myös liiketilojen omistajat joutuisivat osallistumaan nykyistä enemmän pandemiasta aiheutuvan taloudellisen taakan kantamiseen. Kustannustuki kuitenkin vähentää yritysten kannustimia sekä mahdollisuuksia yrittää neuvotella vuokrien alentamista. Tämä on yksi esimerkki yritystukien käyttäytymisvaikutuksista. Ei ole selvää, mikä on poliittinen tahto, mutta on tärkeää tiedostaa, että edellä kuvatun käyttäytymisvaikutuksen seurauksena tukea voi tosiasiallisesti siirtyä merkittävä määrä kiinteistöjen omistajille.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Postiosoite PL 5, 00531 Helsinki • **Puhelin** 029 505 3000 (pvm/mpm)
Y-tunnus 2502067-3 • **Sähköposti** kirjaamo@kkv.fi • **www.kkv.fi**

ALLEKIRJOITETTU KONEELLISESTI
ASIANHALLINTAJÄRJESTELMÄSSÄ

Kuten esityksessä todetaan, on vaarana, että toistuvat tukiohjelmat synnyttävät yrityksissä odotuksia, jotka vaikuttavat kielteisesti niiden kannustimiin aloittaa sopeutuminen edessä olevaan normaaliin aikaa eli vääristävät yritysten käyttäytymistä talouden kehityksen kannalta kielteisellä tavalla. On perusteltua, että nyt annettaisiin markkinoille selkeä signaali siitä, että tuki jatkuu kriisin aikana, mutta ei sen pidempään.

Timo Mattila
pääjohtajan sijainen,
ylijohtaja

Mika Maliranta
tutkimusprofessori

ALLEKIRJOITETTU KONEELLISESTI
ASIANHALLINTAJÄRJESTELMÄSSÄ